

1429 *platijnmakers* ¹⁰⁾). In het begin van de 14e eeuw kwam het door bemiddeling van het Nederlands in het Middelnederduits terecht ¹⁴⁾). Ik zal niet de talrijke plaatsen opsommen die bewijzen dat *patin*, dat al in de 13e eeuw in Frankrijk bekend was — het schoeisel was daar tussen 1400 en 1600 'en grande vogue' ¹⁵⁾ — tussen 1350 en 1700 ten onzent algemeen gangbaar was. Ik vermeld slechts dat een Haarlems Plakkaat nog in 1693 spreekt over het *Platijn ende Klompmakersgilde*.

In V a k t a a l heb ik indertijd beproefd de betekenis van de verschillende woorden voor houten schoeisel zeer nauwkeurig te bepalen. In zo goed als geen enkel geval bleek dat echter mogelijk. Sindsdien verworven inzicht, als het zo mag heten, in de verhoudingen tussen woord en zaak doet mij dat nu heel normaal vinden. Een zakelijke variant die zich ontwikkelt kan lange tijd als in concreto zeer verschillend van het overige voortbestaan zonder door de taal een aparte plaats aangewezen te krijgen. Zij is dan niet meer dan een variant en geen individuele grootheid, zij opponeert nog niet. Vindt men een aantal malen *platijn* als *holblok* omschreven, dan wijst dat op een spanning tussen woord en zaak; de platte klomp en de holle zijn nog niet definitief tot twee onderscheiden verschijnselen uiteengegroeid. Zoiets voltrekt zich slechts geleidelijk en er is altijd een bufferzone tussen het gebied waar het al wel en dat waar het nog niet zover is gekomen. Er zijn dus streken waar klomp zowel een platte als een holle voetbekleding kan aanduiden en hetzelfde geldt, zoals boven bleek, voor het woord *pantine*.

Zien wij nu wat er zich heeft afgespeeld in het zuiden van Frankrijk. Daar schijnt *sabot* zich vooral ten koste van *soccus* en zijn afstammelingen te hebben verbreid. Het *esklop*-gebied — over de differentiatie daarbinnen oriëntere men zich in de A L F — kent zeker de holle klomp. Het heeft evenwel daarvoor niet de naam *sabot* aanvaard, maar het heeft wel afstand gedaan van een oude benaming, getuige de talrijke vermeldingen van het type *sok* op de kaart *Galoche* in A L G (657). Dat daar overigens ook het type *esklupe* veelvuldig voorkomt, bewijst dat we al in de grensgebieden van de holle klomp komen. Ik veronder-

se niet langer vertegenwoordigd in de stadsregering; in een ordonnantie van de aartshertogen van 28 maart 1610 komen ze zelfs niet meer voor. — Ik vermoed, dat het stedelijk ambacht door de opkomst ten plattelande van de klomp overbodig was geworden.

¹⁴⁾ M. Åsdahl Holmberg, *Studien zu den niederdeutschen Handwerkbezeichnungen des Mittelalters*, Lund und Kopenhagen 1950, pag. 52.

¹⁵⁾ M. Pierre Larousse, *Grand Dictionnaire universel du XIXe siècle*, Tome XIVe, Paris 1875.